

Data-architectuur

Een vereiste om je datastrategie te realiseren

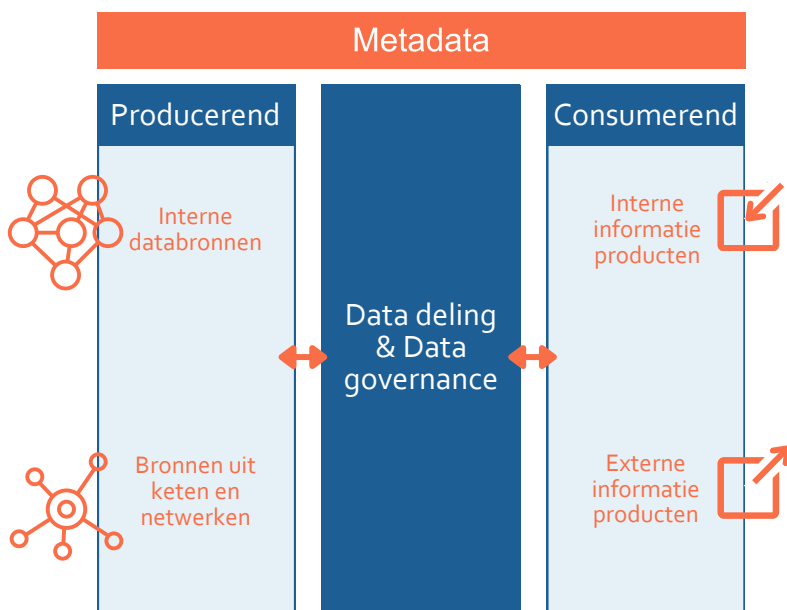
Waarom data-architectuur?

Data goed besturen

Organisaties zijn zich in toenemende mate bewust van de waarde van data en de noodzaak om deze 'als een goed huisvader betaamt' te beheren en gebruiken. Het inrichten van een datafundament¹ en het datagedreven werken zijn voorbeelden van initiatieven om grip op data te krijgen. Door de data-architectuur te beschrijven en te verbeteren, wordt inzicht gecreëerd en kunnen afspraken gemaakt worden. Dit draagt bij aan het effectief besturen en beheren van de data.

Bijdrage aan realiseren datastrategie

Data-architectuur helpt een organisatie om op gestructureerde wijze het datalandschap in kaart te brengen, door databronnen en informatieproducten² te identificeren en samenhang te schetsen, zoals gevisualiseerd in onderstaande afbeelding.

¹ Een informatieproduct is een op zichzelf staande selectie aan gegevens voor een bepaald gebruik die voldoen aan een bekend en overeengekomen kwaliteitsniveau.

² Een informatieproduct is een op zichzelf staande selectie aan gegevens voor een bepaald gebruik die voldoen aan een bekend en overeengekomen kwaliteitsniveau.

Door alle onderdelen die nodig zijn voor het realiseren van data- of informatieproducten in kaart te brengen, onderling te relateren en efficiënt en effectief in te richten, wordt inzichtelijk hoe de data door de organisatie stroomt. Op deze manier faciliteert een data-architectuur de realisatie van de data-strategie, net zoals een enterprise-architectuur het mogelijk maakt om de bedrijfsstrategie te realiseren.

Met een data-architectuur ben je in staat om:

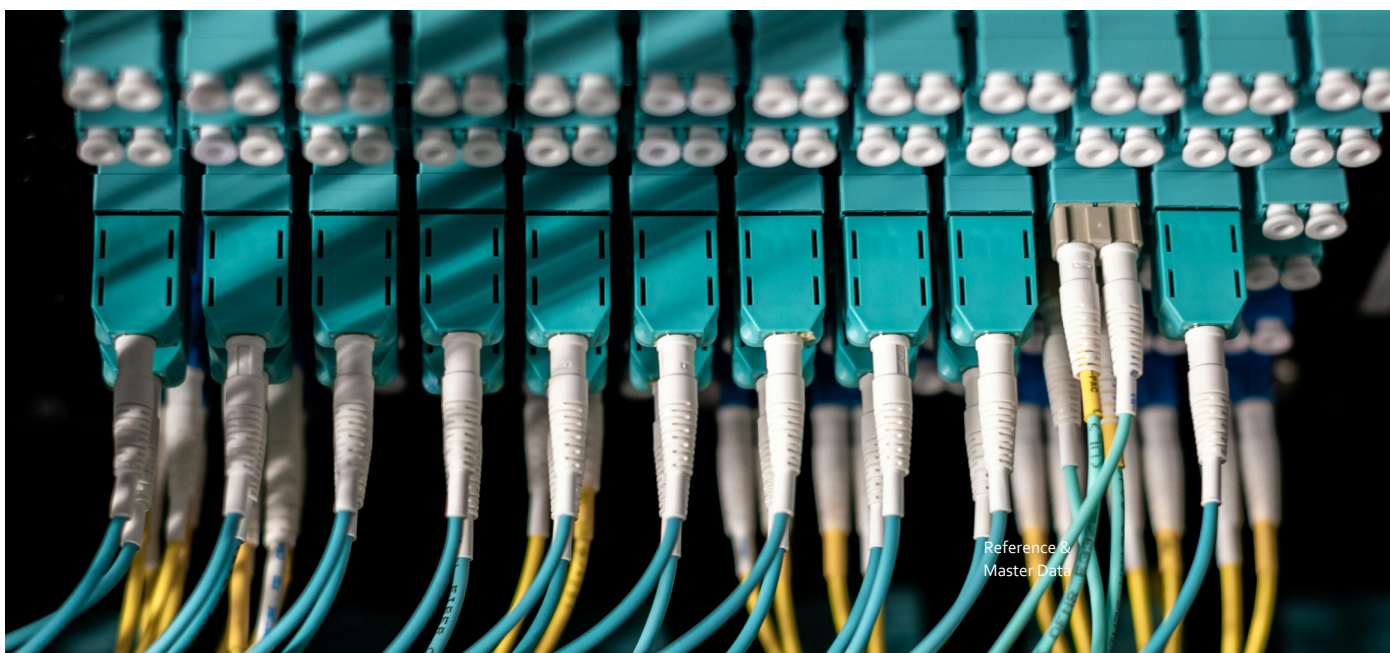
- Informatie(producten) te realiseren die besluitvorming ondersteunt(en);
- Dataverzamelingen in de organisatie te inventariseren en visualiseren
- In- en overzicht in dataverzamelingen te verschaffen om te voldoen aan wet- en regelgeving
- Architectuurproducten te beheren zoals datastandaarden, eisen en wensen, toekomstige gewenste situatie en overzichten van beheer en gebruik van data
- Continu te toetsen of nieuwe initiatieven passen binnen de vastgestelde kaders, principes en standaarden
- De impact te bepalen van een voorgenomen wijziging in strategie, organisatie, processen, applicaties, gegevenshuishouding en/of technische infrastructuur

- De impact te bepalen van een voorgenomen wijziging in strategie, organisatie, processen, applicaties, gegevenshuishouding en/of technische infrastructuur

Toenemende wet- en regelgeving vraagt om controle op data

Wet- en regelgeving (o.a. de AVG) beperken (ogenschijnlijk) het gebruik van data in de organisatie. Breed gedeelde en gebruikte data wordt gezien als risico. Het gevolg is dat organisaties data afschermen. Een goede data-architectuur zorgt voor de juiste toegang tot juiste data volgens reguliere informatiebeveiligingsprincipes als "least privilege" en "Just enough, just in time". Oftewel toegang tot alleen die data die benodigd is voor beoogde toepassing en alleen toegang op dat moment. Dit veronderstelt dat basisvoorzieningen zoals een volwassen identiteiten- en toegangsvoorziening op orde zijn, en actief beheer plaatsvindt op wie waar bij kan.

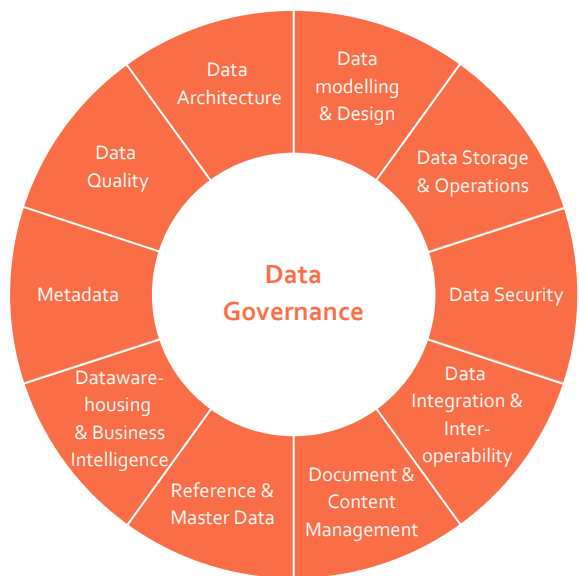
Daarnaast is er ook het recht om 'vergeten' te worden. Dit vereist dat organisaties exact weten welke data zij van een specifiek persoon in huis hebben en in staat zijn al deze data te wissen. Ook dit vraagt om een data-architectuur die inzicht geeft waar de data zich bevindt.

Reference &
Master Data

Datamanagement en data-architectuur

Er is een directe relatie tussen data-architectuur, datamanagement en data governance. In DAMA DMBok³ is architectuur gevisualiseerd als één van de taartpunten. Dit suggereert dat het een onderdeel is van datamanagement. Maar bij verdieping in DMBok blijkt dat ieder onderdeel ook gerelateerd is aan architectuur. Data-architectuur, datamanagement en data governance⁴ zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

De uitdagingen van data-architectuur

Er zijn meerdere uitdagingen op het gebied van data-architectuur waar een organisatie mee te maken heeft. Hieronder hebben wij de belangrijkste beschreven.

1. Data is opgesloten in applicaties

Applicaties zijn vaak opgezet ter ondersteuning van een afgebakend bedrijfsproces. Gegevensbeheer en data-kwaliteit zijn daarmee specifiek ingericht op gebruik in dit proces, in plaats van het breder gebruik van data buiten de applicatie, zoals voor analysedoeleinden of het maken van dashboards e.d.. Een voorbeeld daarvan zijn cloud-diensten of CRM-systemen waarbij het uitdagend is om data uit de applicaties te krijgen op een manier die geschikt is om dashboards of rapporten mee te maken. Vaak ontbreekt een datamodel of beschrijving van de opslagen gegevens en/of hoe deze te ontsluiten. Leveranciers zijn vanuit commerciële overwegingen terughoudend in het delen van deze informatie.

2. Techniek gedreven

Organisaties benaderen verbeteractiviteiten op gebied van data en databaseer doorgaans als een IT-project. De IT-focus is gericht op de technische middelen om data te verplaatsen en op te slaan in het applicatie-landschap. Een goede data-architectuur, echter, beschouwt het gebruik en beheer van data op een fundamenteeler niveau. Hierbij wordt breder gekeken dan alleen techniek en ook onafhankelijk van specifieke producten en leveranciers.

3. Datakwaliteit

Data heeft de neiging zich ongebreideld en ongecontroleerd door de organisatie te verspreiden via toepassingen als e-mail en bestandsdeling via OneDrive. Dit klinkt mooi vanuit gebruiksperspectief, maar is al snel onbeheersbaar. Naast de uitdagingen met vertrouwelijkheid van de data (en privacy), is datakwaliteit onbekend. Gebruikers doen impliciete aannames op basis van afkomst van de data (wat niet noodzakelijk de oorspronkelijke bron hoeft te zijn). Een goede data-architectuur zorgt voor herleidbaarheid van data door de gehele organisatie, van bron tot aan gebruik. Hiermee is data-kwaliteit inzichtelijk, dat een voorwaarde is voor het juiste gebruik.

³<https://www.dama.org/cpages/body-of-knowledge>

⁴zie ook onze [whitepaper over datamanagement en governance](#)

Highberg Digital helpt met advies en realisatie

Om grip te krijgen op de data-architectuur ondersteunen wij organisaties met advies en helpen bij de realisatie.

Wat wij zoal doen:

- We toetsen de haalbaarheid en maakbaarheid van de datastrategie
- We vertalen de datastrategie naar een (doel)data-architectuur voor de realisatie
- We stellen een roadmap op om in stappen de doel-architectuur te bereiken
- We beschrijven de huidige situatie ten aanzien van datagebruik en dataopslag
- We definiëren (data)principes en standaarden, ter ondersteuning van besluitvorming
- We nemen deel aan (agile) projecten, zodat de data-architectuur geborgd is en actueel blijft

De Highberg Digital benadering

Het opstellen van en werken met een data-architectuur maakt het mogelijk om het datalandschap gestructureerd en toekomstgericht in te richten in lijn met de datastrategie. Daarbij is het belangrijk te beseffen dat data-architectuur geen doel is maar een middel.

Onze insteek is om de data-architectuur pragmatisch te benaderen, passend bij de cultuur en volwassenheid van de organisatie. Wij werken met internationaal geaccepteerde standaarden, zoals DAMA DMBok voor datamanagement en data governance, en TOGAF als architectuurraamwerk. Het type organisatie en de mate van volwassenheid van het data-landschap en architectuur bepalen de volgorde en prioriteit in onze aanpak.

Om te zorgen dat data-architectuur wordt toegepast en ingebed in de organisatie, besteden we veel aandacht aan het verankeren van de denkwijze en het veranderkundige aspect. Het begeleiden en coachen van data-architecten en andere betrokkenen speelt daarbij een belangrijke rol

Over Highberg Digital

Highberg Digital adviseert, helpt en ondersteunt organisaties bij het realiseren van hun digitale transformatie. Data-architectuur is een cruciaal onderdeel van het realiseren van de datastrategie als onderdeel van de bedrijfsstrategie. Wij werken samen met partners waaronder DAMA Nederland.

Contactgegevens

Wil je ons vertellen waar jouw behoefte ligt? Of wil je meer weten over wat wij kunnen bieden? Neem dan contact op met:

Elma Nieboer

✉ elma.nieboer@highberg.com
☎ +31 6 55 761807

Martijn Hunsche

✉ martijn.hunsche@highberg.com
☎ +31 6 13 490662